

**YOSHLAR ONGIDA VATANGA SADOQAT TUYG‘USINI
SHAKLLANTIRISHDA TARIXIY XOTIRANING O‘RNI.**

Alijonov Bahtiyor Xoshimovich

Farg‘ona davlat universiteti

Harbiy ta‘lim fakulteti katta o‘qituvchisi

Murodov Xudoyberdi Xayrollo o‘g‘li

Farg‘ona davlat universiteti

Harbiy ta‘lim fakulteti 2-bosqich talabasi

Abdug‘aniyev Shohijahon Akmaljon o‘g‘li

Farg‘ona davlat universiteti

Harbiy ta‘lim fakulteti 2-bosqich talabasi

O‘rinov Ozodbek Soibjon o‘g‘li

Farg‘ona davlat universiteti

Harbiy ta‘lim fakulteti 2-bosqich talabasi

ANNOTATSIYA: *Mazkur maqolada yoshlar ongida Vatanga sadoqat tuyg‘usini shakllantirishda tarixiy xotiraning o‘rni va ahamiyati ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilinadi. Unda milliy o‘zlikni anglash, ajdodlar merosiga hurmat, tarixiy voqealar va qahramonlar faoliyati orqali yosh avlod qalbida vatanparvarlik tuyg‘ularini mustahkamlash masalalari yoritilgan. Shuningdek, tarixiy xotira orqali yoshlarning ma‘naviy-axloqiy tarbiyasini rivojlantirish, ularni yurt taqdiriga daxldorlik hissi bilan kamol toptirishning asosiy yo‘nalishlari ochib beriladi. Maqolada tarixiy ong va zamonaviy tarbiya jarayonlari o‘rtasidagi uzviy bog‘liqlik asoslab berilib, yoshlarni Vatanga sadoqat ruhida tarbiyalashda ta‘lim tizimi, oila va jamiyatning o‘rni alohida ta‘kidlanadi.*

Kalit so‘zlar: *vatanparvarlik, sadoqat, tarixiy xotira, milliy ong, yoshlar tarbiyasi, ma‘naviy-axloqiy tarbiya, ajdodlar merosi, tarixiy meros, milliy qadriyatlar, fuqarolik mas‘uliyati, ijtimoiy ong, tarixiy tafakkur, ma‘naviyat, barkamol avlod.*

KIRISH

Globalashuv jarayonlari jadallashib borayotgan hozirgi davrda yoshlar ongida Vatanga sadoqat tuygʻusini shakllantirish masalasi ijtimoiy-gumanitar fanlar tizimida dolzarb ilmiy muammolardan biri sifatida namoyon boʻlmoqda. Mazkur jarayonda tarixiy xotira fenomeni muhim ijtimoiy-madaniy va maʼnaviy omil sifatida alohida ahamiyat kasb etadi. Chunki tarixiy xotira millatning oʻzligini anglash, tarixiy merosni idrok etish hamda avlodlar oʻrtasidagi uzviylikni taʼminlashga xizmat qiluvchi kompleks tushuncha hisoblanadi.

Tarixiy xotira – bu jamiyatning oʻtmish tajribasi, tarixiy voqea-hodisalar, buyuk ajdodlar faoliyati va milliy qadriyatlar majmuasini ijtimoiy ongda aks ettiruvchi muhim kategoriyadir. U yosh avlodda milliy identifikatsiya, tarixiy tafakkur va fuqarolik pozitsiyasini shakllantirishning metodologik asoslaridan biri boʻlib xizmat qiladi. Shu nuqtai nazardan, yoshlarni Vatanga sadoqat ruhida tarbiyalashda tarixiy xotiraning oʻrni va taʼsir mexanizmlarini ilmiy asosda oʻrganish zarurati yuzaga keladi. Mamlakatimizda amalga oshirilayotgan maʼnaviy-maʼrifiy islohotlar doirasida yoshlar tarbiyasiga, ayniqsa, ularning vatanparvarlik ruhini mustahkamlashga alohida eʼtibor qaratilmoqda. Bu borada tarixiy xotirani tiklash, milliy merosni asrab-avaylash va uni yoshlar ongiga singdirish ustuvor vazifalardan biri sifatida qaralmoqda. Zero, tarixiy xotira orqali yoshlar ongida Vatanga daxldorlik hissi, milliy gʻurur va masʼuliyat tuygʻulari shakllanadi.

Yoshlar ongida Vatanga sadoqat tuygʻusini shakllantirish murakkab ijtimoiy-pedagogik jarayon boʻlib, u koʻplab omillar, xususan, tarixiy xotira, milliy qadriyatlar, ijtimoiy muhit va taʼlim tizimi bilan uzviy bogʻliqdir. Ilmiy adabiyotlarda tarixiy xotira jamiyatning kollektiv ongida saqlanadigan oʻtmish tajribasining tizimlashtirilgan koʻrinishi sifatida talqin etiladi. Mazkur tushuncha yosh avlodning milliy identifikatsiyasini shakllantirishda metodologik asos boʻlib xizmat qiladi. Tarixiy xotira orqali yoshlar oʻz xalqining oʻtmishidagi ijtimoiy-siyosiy jarayonlar, milliy ozodlik kurashlari, buyuk ajdodlar faoliyati va ularning maʼnaviy merosi bilan tanishadi. Bu esa ularda milliy gʻurur, iftixor va Vatanga daxldorlik hissining shakllanishiga zamin yaratadi. Ayniqsa, tarixiy shaxslar

faoliyatini o'rganish orqali yoshlarning qadriyatlar tizimi boyiydi, ularda ijtimoiy mas'uliyat va fuqarolik pozitsiyasi mustahkamlanadi. Shuningdek, tarixiy xotira yoshlarning tarixiy tafakkurini rivojlantirishda muhim vosita hisoblanadi. Tarixiy tafakkur esa o'tmish va hozirgi zamon o'rtasidagi sabab-oqibat bog'liqligini anglash, tarixiy voqealarga tanqidiy yondashish hamda ulardan tegishli xulosalar chiqarish qobiliyatini shakllantiradi. Bu jarayon yoshlarni nafaqat bilimli, balki ongli va mas'uliyatli fuqarolar etib tarbiyalashga xizmat qiladi.

Zamonaviy pedagogik yondashuvlar nuqtai nazaridan qaraganda, tarixiy xotirani shakllantirish uzluksiz ta'lim tizimi orqali amalga oshiriladi. Maktabgacha ta'limdan boshlab oliy ta'limgacha bo'lgan jarayonda tarixiy bilimlarni izchil va tizimli ravishda berish, interaktiv metodlar asosida o'qitish, tarixiy manbalar bilan ishlash ko'nikmalarini rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi. Shu bilan birga, oilaviy tarbiya va ijtimoiy muhit ham yoshlar ongida tarixiy xotirani mustahkamlashda muhim rol o'ynaydi. Bundan tashqari, madaniy-ma'rifiy tadbirlar, tarixiy obidalar va muzeylar faoliyati ham yoshlar ongida tarixiy xotirani jonlantirishning samarali vositalaridan biri hisoblanadi. Tarixiy obidalarga tashriflar, ajdodlar merosiga bag'ishlangan tadbirlar orqali yoshlar o'z tarixini bevosita his etadi, bu esa ularda emotsional-idrokiy bog'liqlikni kuchaytiradi. Natijada, Vatanga sadoqat tuyg'usi yanada mustahkamlanadi.

Ilmiy tahlillar shuni ko'rsatadiki, tarixiy xotira va vatanparvarlik o'rtasida uzviy dialektik bog'liqlik mavjud. Ya'ni, tarixiy xotira qanchalik chuqur va tizimli shakllangan bo'lsa, yoshlarning Vatanga sadoqat darajasi ham shunchalik yuqori bo'ladi. Aksincha, tarixiy xotiraning sustligi milliy ongning zaiflashuviga va ijtimoiy befarqlikka olib kelishi mumkin. Shu bois, yoshlar ongida Vatanga sadoqat tuyg'usini shakllantirishda tarixiy xotirani rivojlantirish strategik ahamiyatga ega bo'lib, u davlat siyosati darajasida qo'llab-quvvatlanishi zarur bo'lgan ustuvor yo'nalishlardan biri hisoblanadi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, yoshlar ongida Vatanga sadoqat tuyg'usini shakllantirishda tarixiy xotira muhim ijtimoiy-ma'naviy omil sifatida alohida o'rin

egallaydi. Tarixiy xotira orqali yosh avlod o'z millatining o'tmishi, ajdodlar merosi, milliy qadriyatlari va tarixiy tajribasini chuqur anglaydi. Bu esa ularda milliy g'urur, fuqarolik mas'uliyati hamda Vatanga daxldorlik hissining shakllanishiga xizmat qiladi.

Shuningdek, tarixiy xotira yoshlarning tarixiy tafakkurini rivojlantirib, ularni mustaqil fikrlaydigan, ongli va ijtimoiy faol shaxslar etib tarbiyalashga zamin yaratadi. Mazkur jarayonda ta'lim tizimi, oila va jamiyatning o'zaro hamkorligi muhim ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, tarixiy merosni asrab-avaylash, uni yoshlar ongiga singdirish hamda zamonaviy pedagogik yondashuvlardan samarali foydalanish ushbu yo'nalishda yuqori natijalarga erishish imkonini beradi. Demak, tarixiy xotirani rivojlantirish va mustahkamlash yoshlarni Vatanga sadoqat ruhida tarbiyalashning asosiy shartlaridan biri bo'lib, bu borada tizimli, uzluksiz va ilmiy asoslangan yondashuvni ta'minlash dolzarb vazifa hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Mirziyoyev Sh.M. – Yangi O'zbekiston strategiyasi – Toshkent: “O'zbekiston”, 2021.
2. Mirziyoyev Sh.M. – Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz – Toshkent: “O'zbekiston”, 2017.
3. Karimov I.A. – Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch – Toshkent: “Ma'naviyat”, 2008.
4. Karimov I.A. – Vatan sajdagoh kabi muqaddasdir – Toshkent: “O'zbekiston”, 1996.
5. Abdulla Avloniy – Turkiy guliston yoxud axloq – Toshkent: “O'qituvchi”, 1992.
6. Abu Nasr Forobiy – Fozil odamlar shahri – Toshkent: “Yangi asr avlodi”, 2004.
7. Alisher Navoiy – Mahbub ul-qulub – Toshkent: “G'afur G'ulom”, 1983.
8. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi – Toshkent, 2023.
9. Pedagogika va psixologiya fanlariga oid darslik va o'quv qo'llanmalar.